

РЕШЕНИЕ

№ 8010

гр. София, 19.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 01.12.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Диана Стамболова

**ЧЛЕНОВЕ: Евгени Стоянов
Лилия Йорданова**

при участието на секретаря Антонина Митева и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **9167** по описа за **2023** година докладвано от съдия Евгени Стоянов, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. АПК.

АССГ е сезиран с касационна жалба от страна на К. Д. И., ищец по адм. д. № 10119 от 2021 г. по описа на АССГ, Първо отделение, 47 – ми състав срещу Решение № 5901 / 17.10.2022 г. Касационният жалбоподател в момента се намира на територията на затвора – [населено място], Осма група. Касационният жалбоподател иска отмяна на оспореното решение в частта, в която исквата му претенция е отхвърлена, като недоказана за разликата от 529, 40 лв. (на пълния размер на иска от 588, 23 лв.) - за периода от 04.03.2015 г. до 22.07.2015 г., поради влязлото в сила решение на АС-Пазарджик по адм. д. № 142 / 20 г. Касационният жалбоподател К. Д. И., намира, че в тази му част решението е необосновано и неправилно, тъй като исковият период не е прекъсван и твърдяните от ищеца незаконосъобразни бездействия на ответника не са преустановявани. Периодът от 27.06.2008 г. до 05.08.2015 г. не е погасен по давност, според К. Д. И..

По делото е постъпила касационна жалба и от страна на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез юрисконсулт М. В. – процесуален представител на ГДИН. Касационната жалба е срещу Решение № 5901 от 17.10.2022 г. на АССГ, Първо отделение, 47 – ми състав по адм. д. № 10119 / 2021 г., в частта, с която ГДИН е осъдена да заплати на К. Д. И. сумата от 58, 83 лева неимуществени вреди за периода от 22.07.2015 г. до 05.08.2015 г. следствие от непроведено лечение на ищеца във

връзка със заболяването му „параноидна шизофрения“, която сума се дължи с лихвата от 05.08.2015 г. В касационната жалба е посочено, че касационните основания за обжалване на постановеното съдебно решение са неправилност, поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Намира, че приетото от АССГ, че за периода от 22.07.2015 г. до 05.08.2015 г. има бездействие от страна на ГДИН, е незаконосъобразно. Съдът е стигнал до погрешен извод, като е счел, че на И. не му е оказвано адекватно медицинско обслужване. Изискванията за такова на лишените от свобода се съдържат в чл. 128 – 151 от ЗИНЗС и Наредба № 2 / 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода. Съгласно чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС, при изпълнение на наказанието „Лишаване от свобода“ се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода. Според изложеното в касационната жалба, не са установени по категоричен начин: вредата, бездействието от страна на администрацията, както и причинната връзка. Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Това понятие не абстрактно, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Претендират се разноси, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК.

Представителят на СГП – прокурор Моника Малинова счита двете касационни жалби за неоснователни. Намира, че постановеното решение е правилно и законосъобразно.

Съдът, като взе предвид събраните по делото доказателства, доводите на страните и съобрази закона, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Административен съд София – град правилно е установил фактическата обстановка по делото, поради което тя не трябва да се преповтаря. От правна страна, са изложени подробни мотиви, като са обсъдени националните разпоредби в светлината на европейското право, които мотиви изцяло се споделят от настоящия касационен състав. Подробно са разгледани наведените от ищеца твърдения, като са дадени съответните им правни аргументи. Обсъдени са и аргументите на ответника.

Текстът на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС въвежда отговорност на държавата конкретно към изтърпяващите наказание "лишаване от свобода" и задържаните с мярка за неотклонение "задържане под стража" лица за вредите, които те търпят в резултат на нарушение на забраната по чл. 3 от същия закон - да не бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение от специализираните органи по изпълнение на наказанията.

За квалифицирането на едно бездействие като незаконосъобразно е необходимо да бъде установено неизпълнение на фактическо действие от страна на административен орган или длъжностно лице от администрацията, като е необходимо да съществува нормативно установено задължение за изпълнение на това действие. Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС (изм. - ДВ, бр. 13/2017 г., в сила от 7.02.2017 г.) осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение. Съгласно ал. 2 на текста за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и

други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Установяването на посочените от законодателя обстоятелства води до ангажиране на отговорността на държавата.

По силата на общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 ЕКПЧОС, администрацията на затворите е длъжна да осигури нормални условия за пребиваване в местата за лишаване от свобода. ЕКПЧОС е ратифицирана от Република България, поради което и на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията има пряко действие и съставлява част от националното право, т. е. спазването на принципите на чл. 3 от Конвенцията представлява задължение, пряко произтичащо от закон по смисъла на чл. 256 и чл. 257 от АПК. При неизпълнение на това задължение за държавата възниква отговорността да изплати обезщетение съобразно доказаните вреди.

В случая от събраните пред първоинстанционния съд доказателства безспорно се установява, че за периода от 22.07.2015 г. до 05.08.2015 г. има бездействие от страна на ГДИН по отношение на К. Д. И.. Към настоящия момент по отношение на периода от 27.06.2008 г. до 03.03.2015 г. трябва да се вземе предвид обстоятелството, че решението на АССГ е влязло в сила, поради отхвърлянето на претенцията като погасена по давност. В тази връзка възраженията на И. са неоснователни. По делото е приложено Решение № 5854 от 15.10.2021 г. на АССГ, X – ти касационен състав, по адм. д. № 4736 по описа за 2021 г., където в диспозитива му е посочено, че за периода от 27.06.2008 г. до 03.03.2015 г. искът на К. Д. И. е погасен по давност.

По отношение на размера на присъденото обезщетение съдът на първата инстанция правилно е приел, че от представените епикризи може да се направи извод, че лицето е страдало от психично заболяване. За да е изпълнил задължението си по чл. 30, ал. 1 от Наредба № 2 ГДИН трябва да установи положителния факт, че за периода от 22.07.15 г. до 05.08.15 г., е провеждал лечение на ищеца. Подобни данни съдът не е установил, като изводът кореспондира със събраните по делото доказателства.

Нито близките, нито К. Д. И. сам с оглед изтърпяване на наказанието си - е могъл да предприеме конкретни мерки, за да подобри състоянието на психиката си. Основателни са мотивите на АССГ, Първо отделение, 47 – ми състав, че от показанията на свидетеля Н. А. безспорно се установява, че ищецът К. Д. И. непрекъснато се е оплаквал, че има проблем. На наличието на подобен проблем в местата за лишаване от свобода, според мотивите на АССГ, трябва да се гледа особено отговорно, тъй като лицето е изолирано, с него не се провежда терапия, а в същото време - е в контакт с други лишени от свобода. т. е. в среда е с непрекъсната агресия и дразнителни. Ответникът при условията на пълно доказване е трябвало да установи, че е изпълнил задълженията си по чл. 30, ал. 1 от Наредбата, визиращ, че при съмнение за психично разстройство психологът съвместно с медицинския център правят психиатрични изследвания на лишения от свобода. Основателни са аргументите на АССГ, че подобни данни за периода няма. Дори да е имало изследване за други периоди (видно от събраните писмени доказателства - епикризи, амбулаторни листове), то няма данни за проведена терапия и определено лечение.

Във връзка с размера на конкретното обезщетение, съдът правилно и обосновано е съобразил обективните условия и тяхното отражение върху психиката и физиката на конкретното лице. Основателно е посочено, че за периода от 04.03.2015 г. до 22.07.2015 г., с оглед влязлото в сила решение на Административен съд – Пазарджик, претенцията за разликата от 529, 40 лева (588, 23 лева – 58, 83 лева) е неоснователна и

трябва да бъде отхвърлена. Поради това неоснователни са доводите на касатора ГДИН за неправилно приложение на чл. 52 ЗЗД.

При така изложените съображения решението на АССГ, 47 – ми с-в, като правилно и законосъобразно трябва да бъде оставено в сила.

Неоснователно е искането на касатора ГДИН за присъждане на разноси пред АССГ, XV – ти касационен състав. Касаторът ГДИН се е позовал на разпоредбата на чл. 78, ал. 8 ГПК. Настоящият състав намира, че искането за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно. Производството по делото е водено по специалния ред на чл. 284 от ЗИНЗС, а в чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС не е предвидено заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи. В този смисъл е например Решение № 475 от 13.01.2020 г. на ВАС по адм. д. № 3502/2019 г.

По изложените съображения и на основание чл. 221, ал. 2 от АПК Административен съд София-град, XV – ти касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 5901 / 17.10.2022 г. по адм. д. № 10119 от 2021 г. по описа на АССГ, Първо отделение, 47 – ми състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.   2.